

HET GAAT BEGINNEN

In de televisiereclame duikt regelmatig een enorme oranje vis op. Met een brede lach en een knipooog spiegelt die ons miljoenen euro's voor ogen en probeert die ons zo te verleiden tot het kopen van een lot. Meestal blijkt dat dan een droevig lot. We vissen weer naast de prijzen. Nu niet. Wie weet, volgende keer beter.

Voor Jezus is het in de lezing van vandaag blijkbaar nu wél. Dit is hét moment. Na een jaar of dertig onopgemerkt in Nazaret geleefd te hebben, na veertig dagen woestijn, begint hij te gaan. Hij gaat als hij vernomen heeft, dat Johannes de Doper gevangen is genomen. Die heeft voor hem de weg gebaad. In zekere zin zal Jezus dezelfde weg gaan als Johannes de Doper. Ook zijn boodschap is: 'Keer je leven om, want het Koninkrijk der hemelen is ophanden'. Ook hij zal worden gevangen genomen en worden gedood.

Matteüs hecht eraan te laten zien, dat Jezus staat in de lijn van Mozes en de profeten. Dat deed hij al, zo hebben we vorige week gehoord, door hem 40 dagen en 40 nachten te laten doorbrengen in de woestijn, zoals het volk van Israël ooit veertig jaar door de woestijn trok met alle bekoringen van dien. Hier citeert Matteüs de profeet. 'Het volk dat zit in duisternis ziet een groot licht'. Het visioen van Jesaia wordt hier werkelijkheid. Het is overduidelijk: deze Jezus gaat de weg van Mozes en de profeten. Hij gaat de weg van de mens. Hij gaat waar hij moet gaan, hij doet wat moet gedaan. Hij is een gerechte.

Dus gaat hij niet terug naar Nazaret, niet naar de plaats die hem vertrouwd is. Hij gaat daar met een flinke boog omheen, hij keert zichzelf en zijn leven echt om. Niet blijven staren op wat vroeger was. Wat zou hij trouwens in Nazaret? Matteüs, Marcus en Lucas zijn het er alle drie over eens: een profeet heeft in zijn vaderstad niets te zoeken, daar zal hij niet worden gehoord. Jezus gaat naar Kafarnaum bij het meer van Gennesaret.

Sinds jaar en dag schijnt dat meer barstens vol vis te zitten. Vissen is de broodwinning van ieder die daar woont. En, misschien wat oneerbiedig gezegd, Jezus heeft ook meteen beet. Simon, Andreas, Jakobus en Johannes laten zich vangen. En ze zijn niet de enigen. Aan het einde van dit vierde hoofdstuk meldt Matteüs dat een grote menigte Jezus achterna komt. Ze brengen alle zieken bij hem en hij geneest ze allemaal, wat voor kwaal ze ook hebben. Zijn faam dringt door tot in de wijde omtrek. Blijkbaar is dit echt het goede moment. Het is een ongekende vangst. Alsof het visioen van de Schriften nu werkelijkheid is geworden. Met recht kan gezegd worden: het Koninkrijk der Hemelen is nabij. Het is al begonnen.

Matteüs ziet in de persoon van Jezus dat de woorden en verhalen van de Schrift niet zozeer verhalen zijn over eens, ooit, lang geleden, maar woorden zijn van nu. Het gebeurt nu, dit is je kans. En het gebeurt aan ons, nu, die dit verhaal lezen. En wat lezen we dan? Het gaat beginnen! Komt dat even goed uit in de eerste maand van het nieuwe jaar als de goede voornemens van drie weken geleden al een beetje beginnen te vervagen. Het gaat beginnen, zegt Jezus. Daarbij vallen twee elementen op. Op de eerste plaats dat 'keer je leven om' en ook dat 'meteen' van Petrus, Andreas, Jakobus en Johannes. Het staat er niet voor niets twee keer. Blijkbaar kunnen ze niet anders. Ineens dringt het tot hen door dat de aloude woorden tegenwoordige tijd zijn. En dan kan het dus niet anders, dat ze zich omkeren, weg van hun boot en dat ook meteen. Zo van:

‘Het is al begonnen, merk je dat dan niet?’

Ik denk dat dit de kern is van al die woorden in de Schrift. Dat we ervan doordrongen zijn, keer op keer van doordrongen raken, dat het hier en nu gebeurt. En dat wij en jij en ik daar een rol in spelen. Dat besef, dat is denk ik wat bedoeld wordt met dat ‘keer je leven om’. Dat het voor de zoveelste keer opnieuw tot me doordringt, dat ik me bevind in een wereld waar van alles aan de hand is en waar heel veel niet goed is, maar dat ik in die wereld op mijn eigen benen moet staan, liefst hand in hand met anderen die me moed inspreken en ook een stukje met me op weg gaan.

‘Keer je leven om’. Maak pas op de plaats, sta stil, word stil. Laat je influisteren wat je al lang weet, wat je zo vaak hebt gehoord, maar dat soms achter een horizon van drukke bezigheden vervaagt. Of dat ondergesneeuwd raakt in een golf van gebeurtenissen die buiten me om gebeuren. Een onveilige wereld, een vijandigheid in de wereld en in de samenleving waar ik me soms angstig en machteloos bij voel. Keer je om, zegt de Schrift. Laat al die vissersnetten maar achter, ga maar op vangst naar waar het in dit leven werkelijk om gaat. Recht doen, vrede maken.

En is dat dan in een keer meteen voorgoed geregeld? De verhalen van in de evangeliën zijn daar heel eerlijk in. De vastbeslotenheid waarmee die vier met Jezus meetrekken is niet van blijvende aard. Ze zullen, en ook op zeer cruciale momenten van hem wegllopen, maken dat ze weggkomen. Omdat het ook allemaal niet zo vanzelfsprekend is, omdat die woorden van de Schrift zo vaak dwars op onze werkelijkheid staan.

Tot twee maal toe heeft Matteüs het in deze passage over het koninkrijk. En zo beschrijft hij het ook. Deze wereld wordt anders als mensen hun leven omkeren. Als we achter ons weten te laten wat ons zwaar valt of wat ons in de greep houdt. Dan is er licht in de duisternis, dan is het even de hemel op aarde. Dan hebben we, om het maar zo te zeggen, beet. Niet die grote oranje walvis met zijn onrustbarende geldprijs. Het vangen daarvan is maar voor een paar mensen weggelegd. Maar, zoals Jezus dat noemt, mensen vangen, dat kunnen we allemaal. Recht doen, vrede maken. Dat is onze de hoofdprijs.

Gerard Swüste

Gelezen: Matteüs 4:12-25